

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan kokous 4, 3/2014

Asialista

Aika	1.10.2014 klo 12:00 – 15:00
Paikka	Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI), kokoushuone Video1, 1. krs Ratapihantie 9, Helsinki; Virtuaalihuone 7
Jakelu	Neuvottelukunta, Eläinten hyvinvointikeskus

Jäsenet (varajäsenet) ja muut osallistujat

Outi Vainio, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
(**Eero Lehtonen**, varapuheenjohtaja, Helsingin yliopisto)

Matti Poutanen, Turun yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Esa Hohtola, Oulun yliopisto)

Raimo Tuominen, Helsingin yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Petri Hyytiä, Helsingin yliopisto)

Kristiina Haasio, Orion Oyj: teollisuus
(Jukka Puoliväli, Charles River DRS Finland)

Ulla-Marjut Jaakkola, Turun yliopisto: eläinten hoito ja eläimille tehtävät toimenpiteet
(Iiris Kasanen, Incisor)

Hanna-Marja Voipio, Oulun yliopisto: eläinlääketieteellinen asiantuntemus
(Timo Soveri, Helsingin yliopisto)

Salla Tuomivaara, Eläinsuojeluliitto Animalia ry: vapaaehtoinen eläinsuojelutyö
(**Kati Pulli**, Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Tuula Heinonen, Tampereen vaihtoehtomenetelmäkeskus FICAM: vaihtoehtoiset menetelmät
(**Tiina Palomäki**, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus)

Matti Viluksela, Itä-Suomen yliopisto: vaihtoehtoiset menetelmät
(Teija Oinonen, Orion Oyj)

Anna Valros, Helsingin yliopisto: eläinten hyvinvointia koskeva tutkimus
(**Satu Mering**, Itä-Suomen yliopisto)

Markku Oksanen, Turun yliopisto: eläinten pidon etiikka tai yhteiskuntatieteellinen tutkimus
(**Birgitta Wahlberg**, Åbo Akademi)

Tapani Parviainen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI
(Hanna Rintala, Itä-Suomen aluehallintovirasto)

Riitta Maijala, Opetus- ja kulttuuriministeriö
(Erja Heikkinen, Opetus- ja kulttuuriministeriö)

Miia Jakava-Viljanen, Maa- ja metsätalousministeriö
(**Tiina Pullola**, Maa- ja metsätalousministeriö MMM)

Sari Salminen, eläinsuojeluasiamies

Satu Raussi, Eläinten hyvinvointikeskus
Tiina Kauppinen, Eläinten hyvinvointikeskus

Eila Kaliste, sihteeri, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI

Susanna Ahlström, MMM, asiantuntija

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 12.05.

2. Edellisen pöytäkirjan hyväksyminen

Pöytäkirja on ollut kommentoitavana keskustelualustalla. Hyväksyttiin.

3. 3R-periaatteen seuraaminen ja edistäminen

Neuvottelukunnan tehtävänä on 3R-periaatteisiin liittyen seurata ja edistää 3R-periaatteen toteutumista sekä tehdä ehdotuksia ja antaa lausuntoja 3R-periaatteen edistämiseksi.

Tiina Pullola Maa- ja metsätalousministeriöstä totesi 3R-periaatteiden olevan keskeinen periaate sekä kansallisessa laissa että EU:n direktiivissä. Myös hallitusohjelmaan kuuluu pyrkimys korvata eläinkokeita vaihtoehtoisilla menetelmillä. Ministeriö on edistänyt vaihtoehtoisten menetelmien käyttöönottoa tutkimusapurahoilla yli kymmenen vuoden ajan. Vuonna 2013 tämä rahoitus muutettiin vaihtoehtoisia menetelmiä edistäväksi ohjelmaksi, josta tehtiin kolmivuotinen sopimus FICAM:n kanssa. Sopimuksen mukaan ministeriön rahoittaa FICAM:n toimintaa 100 000 eurolla/vuosi. Sopimukseen kuuluu paitsi menetelmien kehittäminen, myös tiedottaminen.

Ministeriö toivoo neuvottelukunnan pohtivan EU:n komission 11.-12.6.2014 kokoontuneen asiantuntijaryhmän asiakirjan (pöytäkirjan kohta 6) pohjalta, miten 3R-periaatteita käytännössä edistettäisiin, ottaen huomioon myös FICAM:n tiedottamistehtävä. 3R:n edistämisessä tärkeitä toimijoita ovat neuvottelukunta valtakunnallisella tasolla ja eläinten hyvinvointiryhmät paikallisella tasolla

Ministeriö on esittänyt saman toivomuksen myös hankelupalautakunnalle. Ministeriöllä on käytettävissään 10 kuukauden ajan työsuhteinen henkilö, jonka työpanosta voidaan hyödyntää tässä työssä. Eila Kaliste kertoi hankelupalautakunnan asettaneen 3R ja hyöty-haitta -työryhmät miettimään keinoja edistää 3R-menetelmiä lautakunnan työssä. Ehdotusten pohjalta lautakunta päättää konkreettisista toimenpiteistä.

FICAM edustaa Suomessa korvaavien menetelmien (Replacement) osaamista. Keskustelussa todettiin FICAM:n olevan kansainvälisesti huomioitu tutkimusyksikkö. Toimintaa on rahoitettu pääosin Tekes:n ja EU:n hankerahoituksella, jotka ovat nyt päättymässä. Toiminnan jatkaminen samantasoisena vaatisi vuositasolla miljoona euroa. Ilman uutta rahoitusta ei GLP-tason toimintaa voida ylläpitää, jolloin menetetään EU:n referenssilaboratoriostatus.

Lakisäateisille eläintesteille kehitettävien korvaavien menetelmien lisäksi FICAM voisi palvella myös yliopistoissa tehtävää perustutkimusta tarjoamalla osaamistaan ja tutkimusten toteuttamista tutkimusryhmille, joiden ei tällöin itse pystyitä *in vitro* -osaamista.

FICAM:n jääminen kilpaillun rahoituksen varaan on hyvin riskialtista korvaamisen periaatteen edistämisen kannalta, koska rahoituskatkot vaarantavat toiminnan jatkumisen. Vähentämisen (Reduction) ja parantamisen (Refinement) menetelmiin liittyvää tutkimusta ei

tällä hetkellä tueta kansallisesti ollenkaan. Sopiva kilpaillun rahoituksen kanava voisi olla valtion strateginen tutkimusrahoitus.

Kokous totesi sekä FICAM:n toiminnan jatkumisen että kaikkien 3R-menetelmien edistämistä tukevien rahoitusten tärkeyden. Myös tiedotus- ja koulutustoiminta tulisi olla riittävästi tuettua. Tutkijoiden koulutuksessa 3R:n edistämisen tulisi toteutua osin koe-eläin- ja osin muun tutkijakoulutuksen keinoin. Rahoitusta järjestävinä tahoina tulisi maa- ja metsätalousministeriön lisäksi olla myös opetus- ja kulttuuriministeriön (tutkimus ja tutkijakoulutus), työ- ja elinkeinoministeriö (Tekes-rahoitus) sekä valtiovarainministeriö.

Neuvottelukunta päätti laatia ministeriöille kannanoton 3R-menetelmien edistämisen rahoituksen tärkeydestä. Kaikkien 3R-menetelmien (korvaaminen, vähentäminen ja parantaminen) edistäminen tulisi olla turvattuna siten, että niiden kehittämistä, niistä tiedottamista sekä niiden käyttöön kouluttaminen voidaan toteuttaa tehokkaasti. Kannanotto osoitetaan maa- ja metsätalous-, opetus- ja kulttuuri-, työ- ja elinkeino- sekä valtiovarainministeriölle.

4. Koe-eläinten hyvinvoinnin määritelmä

Tutkimukseen ja opetukseen käytettävien eläinten hyvinvoinnin määritelmää pohditaan tuotanto- ja seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin määritelmien pohjalta. Sihteeri oli tehnyt alustavaa luonnosta keskustelun ja jatkokehittelyn pohjaksi. Määritelmää muokataan annettujen kommenttien perusteella ja pohdinta jatkuu seuraavassa kokouksessa.

5. Toimenpiteissä olleen eläimen luovuttaminen yksityiselle (re-homing)

Helsingin yliopistossa valmistellaan joidenkin koekoirien luovuttamista yksityisille. Suomessa ei ole tällaiseen luotuja menettelyohjeistuksia. Todettiin valmiita menettelytapoja tämääntapaiselle toiminnalle olevan useissa maissa. Yliopiston koirien luovuttaminen järjestetään eläinsuojelujärjestöjen kautta.

6. EU:n komission asiantuntijatyöryhmä 11.-12.6.2014

Eero Lehtonen osallistui EU:n komission asiantuntijatyöryhmään, jossa käsiteltiin toimijoiden eläinten hyvinvointiryhmien ja kansallisten komiteoiden tehtäviä. Työryhmän tuloksista on tehty ohjeistusluonnos, joka on kommentoitavana ja menossa EU:n jäsenmaiden edustajien hyväksyttäväksi. Kommentoitavana on myös toinen ohjeistusluonnos koskien toiminnan valvontaa.

Todettiin molempien asiakirjojen olevan tarkoitettuja ohjeiksi siitä, miten direktiiviä voisi jäsenvaltioissa käytännössä toteuttaa. Kukin jäsenvaltio valitsee itselleen sopivat menettelyt. Hyvinvointiryhmien tehtävien hoitaminen tarkoitetulla tavalla edellyttää hyvää tutkijoiden edustusta hyvinvointiryhmissä.

7. Muut asiat

Jatkossa asialistalle laitetaan joka kokoukseen ministeriön terveiset –kohta. Miia Jakava-Viljanen on siirtynyt toisen työnantajan palvelukseen. Ministeriö nimittää hänen tilalleen Susanna Ahlströmin, joka oli tässä kokouksessa paikalla kutsuttuna asiantuntijana.

8. Seuraavat kokoukset

Seuraava kokous on 24.11.2014 kello 12-15.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päättää kokouksen klo 15.00.